

**Miejsce
na naklejkę
z kodem**

(Wpisuje zdający przed
rozpoczęciem pracy)

--	--	--

KOD ZDAJĄCEGO

MWO-W1A1P-021

EGZAMIN MATURALNY Z WIEDZY O SPOŁECZEŃSTWIE

ARKUSZ I

Arkusz I

Czas pracy 60 minut

**MAJ
ROK 2002**

Instrukcja dla zdającego

1. Proszę sprawdzić, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 8 stron. Ewentualny brak należy zgłosić przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Proszę uważnie czytać wszystkie polecenia.
3. Odpowiedzi trzeba zapisać czytelnie w miejscu na to przeznaczonym przy każdym zadaniu.
4. Proszę pisać tylko w kolorze niebieskim lub czarnym; nie pisać ołówkiem.
5. Nie wolno używać korektora.
6. Błędne zapisy trzeba wyraźnie przekreślić.
7. Wszelkie notatki należy sporządzać tylko w brudnopisie, który nie będzie oceniany.
8. Obok każdego zadania podana jest maksymalna liczba punktów, którą można uzyskać za jego poprawne rozwiązanie.
9. Podczas egzaminu można korzystać z tekstu Konstytucji RP.
10. Do ostatniej kartki arkusza dołączona jest **karta odpowiedzi**, którą **wypełnia egzaminator**.

Życzymy powodzenia!

Za rozwiązanie
wszystkich zadań
można otrzymać
30 punktów

(Wpisuje zdający przed rozpoczęciem pracy)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

PESEL ZDAJĄCEGO

Zadanie 1. (1 pkt)

Wymień główne zasady będące podstawą współczesnego państwa demokratycznego:

A. B. C.

Zadanie 2. (1 pkt)

Podaj datę (tylko rok) oraz region Polski, gdzie miało miejsce opisane w piosence wydarzenie.

*„Na drzwiach ponieśli go Świętojańską
Naprzeciw glinom, naprzeciw tankom
Chłopcy stoczniowcy pomścijcie druha
Janek Wiśniewski padł”*

.....

Zadanie 3. (1 pkt)

Który z poniższych aktów prawnych jest aktem wykonawczym ?

- A. konstytucja,
- B. ustawa,
- C. rozporządzenie,
- D. umowa międzynarodowa.

Zadanie 4. (1 pkt)

Powód to osoba:

- A. która jest stroną w karnym procesie sądowym,
- B. która wszczyna proces przez wniesienie sprawy do sądu,
- C. składająca zeznanie w sądzie na temat konkretnego wydarzenia,
- D. upoważniona do podejmowania czynności prawnych w imieniu określonych osób.

Zadanie 5. (1 pkt)

Która z form prasowych powinna zawierać najmniej elementów interpretujących fakty ?

- A. felieton,
- B. komentarz,
- C. komunikat,
- D. wywiad.

Zadanie 6. (1 pkt)

Decentralizacja władzy publicznej polega na:

- A. dużej liczbie mianowanych urzędników lokalnych,
- B. hierarchicznej zależności organów samorządowych,
- C. istnieniu szerokiego samorządu terytorialnego,
- D. istnieniu dużej liczby szczebli administracji państwowej.

Zadanie 7. (1 pkt)

Uzupełnij tekst, wstawiając w wykropkowane miejsca odpowiednie wyrazy i daty (tylko rok).

Wybory do Sejmu i Senatu 4 czerwca r. zakończyły się zwycięstwem „Solidarności”, ponieważ kandydaci opozycji zyskali zdecydowane poparcie społeczne i zdobyli 161 mandatów w i 99 miejsc w Wybory doprowadziły do powołania pierwszego niekomunistycznego rządu, którego premierem został Realizowany przez ten rząd plan, którego autorem był, rozpoczął proces przemian gospodarczych w Polsce.

Zadanie 8. (2 pkt)

Rozwiń skróty (podaj pełne nazwy instytucji) i wstaw odpowiednie z nich we właściwe miejsce w tekście poniżej.

- NBP -
- MFW -
- PKB -
- ZUS -

Rada Polityki Pieniężnej jest organem, który jest bankiem centralnym naszego kraju. Realizuje on politykę pieniężną państwa, ma wyłączność na emisję polskiej waluty, dba o wartość złotówki. Przy realizacji tych zadań muszą być brane pod uwagę różne czynniki, takie jak wielkość inflacji, wzrost, stan bilansu płatniczego państwa. Często uwzględnia się również opinie ekspertów zagranicznych z, czy Banku Światowego.

Zadanie 9. (1 pkt)

Przyporządkuj wymienione niżej uprawnienia do instytucji.

1. Naczelny Sąd Administracyjny	A. bada zgodność przepisów prawa wydawanych przez centralne organy państwowe z ustawą zasadniczą
2. Trybunał Stanu	B. rozpatruje skargi na decyzje administracyjne
3. Sąd Najwyższy	C. rozpatruje rewizje nadzwyczajne
4. Trybunał Konstytucyjny	

1 - 2 - 3 -

Zadanie 10. (1 pkt)

Przyporządkuj typy partii do haseł, których mogłyby użyć w swoich programach wyborczych.

1. partie konserwatywne	A. Wolny człowiek w wolnym kraju.
2. partie liberalne	B. Wolność jest nie do pogodzenia z istnieniem jakiegokolwiek władzy.
3. partie socjaldemokratyczne	C. Dobrobyt i praca dla wszystkich.
	D. Państwo silne rodziną.

1 - 2 - 3 -

Zadanie 11. (1 pkt)

Przyporządkuj organizacje międzynarodowe do właściwych dla nich celów działania.

1. NATO	A. utworzenie wspólnego rynku usług, pracy, towarów obejmującego wszystkie państwa członkowskie
2. MOP	B. interwencje zbrojne w sytuacji konfliktu
3. UNESCO	C. rozwój badań naukowych i ochrona dziedzictwa kulturowego
	D. rozwój ustawodawstwa pracy i ochrona praw pracowniczych

1 - 2 - 3 -

Zadanie 12. (1 pkt)

Przyporządkuj instytucje do odpowiadających im kompetencji.

1. Europejski Trybunał Praw Człowieka w Strasburgu	A. mogą się do niego zwracać obywatele państw sygnatariuszy Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Obywatela
2. Międzynarodowy Trybunał Sprawiedliwości w Hadze	B. rozpatruje indywidualne petycje osób powołujących się na Międzynarodowy Pakt Praw Osobistych i Politycznych
3. Komitet Praw Człowieka w Genewie	C. sędzi zbrodniarzy wojennych i zbrodnie przeciw ludzkości
	D. ocenia zgodność prawa danego kraju z jego konstytucją

1-..... 2-..... 3-.....

Zadanie 13. (1 pkt)

Wyjaśnij pojęcie podstawa opodatkowania.

.....

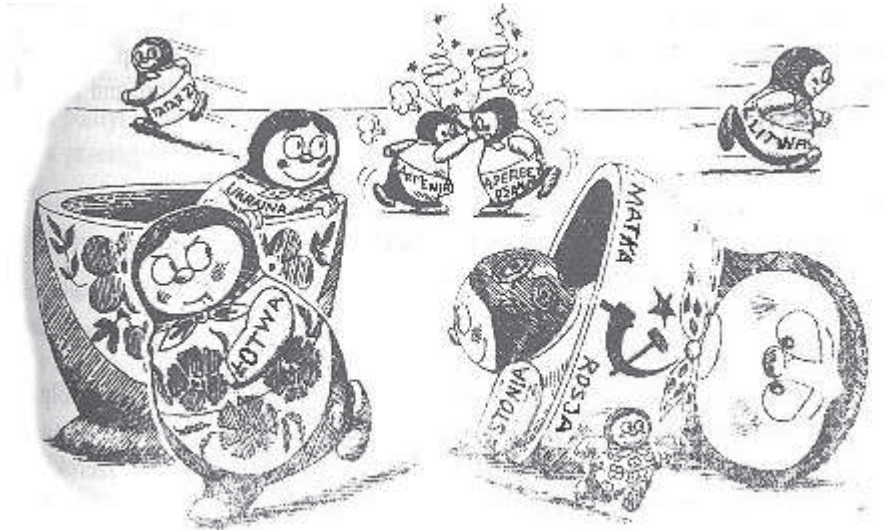
.....

.....

.....

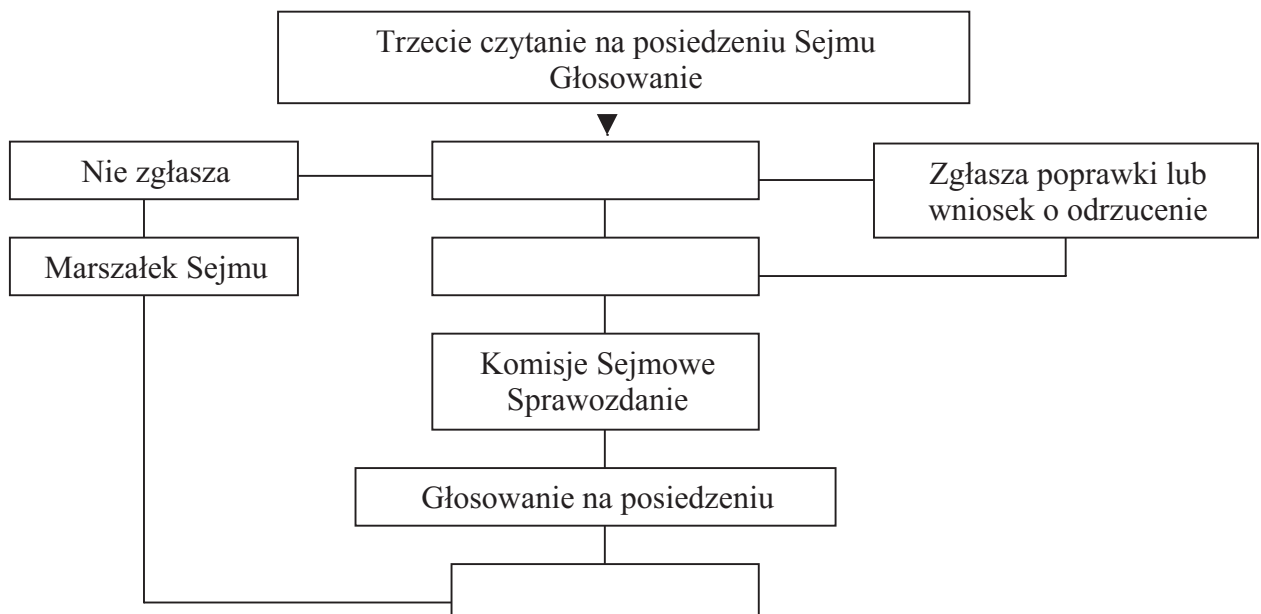
Zadanie 14. (1 pkt)

Wyjaśnij, jakie wydarzenie historyczne przedstawia poniższy rysunek i podaj jego datę (tylko rok).

Zadanie 15. (1 pkt)

Uzupełnij uproszczony schemat przedstawiający fragment trybu uchwalania ustawy, wpisując odpowiednie instytucje w puste rubryki.

Zadanie 16. (2 pkt)

Przeczytaj poniższy cytat i odpowiedz na pytania.

„[...] A jeśli byśmy (czego Boże uchroni) co przeciw prawom, wolnościom, artykułom, kondycjom wykroczyli, albo czego nie wypełniali, tedy obywatele koronni obojga narodu od posłuszeństwa i wiary nam powinnej wolne czynimy i panowania”

A. Z jakiego dokumentu pochodzi ten cytat?

.....

B. Jakie prawo obywateli zostało sformułowane w tekście ?

.....

.....

Zadanie 17. (2 pkt)

A. Wyjaśnij termin: struktura społeczna.

.....

.....

.....

B. Podaj dwa przykłady przemian w strukturze społecznej III RP po 1989 roku.

.....

.....

Zadanie 18. (3 pkt)

Wpisz pod biogramem nazwisko znanej postaci XX w.

- Filozof i prawnik. Przez 20 lat pełnił obowiązki radcy prawnego poza swoją ojczyznę, gdzie zetknął się z dyskryminacją rasową. Po powrocie do kraju prowadził działalność polityczną i społeczną, za co był więziony przez Anglików łącznie przez 50 lat. Propagując walkę bez przemocy zyskał ogromny autorytet moralny i doprowadził do uwolnienia ojczyzny spod zależności kolonialnej.

.....

- Pisarz, działacz opozycyjny w latach siedemdziesiątych i osiemdziesiątych, współtwórca niezależnego ugrupowania Karta 77, aresztowany przez władze komunistyczne swego kraju. W roku 1989 wybrany przez Zgromadzenie Federalne na stanowisko prezydenta.

.....

- Polityk, premier i minister spraw zagranicznych. W 1950 r. przyczynił się do przyjęcia planu nazwanego jego imieniem. Doprowadził do podpisania traktatu paryskiego powołującego do życia Europejską Wspólnotę Węgla i Stali.

.....

Zadanie 19. (1 pkt)

Wyjaśnij, jaka jest różnica w trybie obsadzania urzędu wojewody i starosty.

.....
.....

Zadanie 20. (2 pkt)

Wymień po jednym przykładzie kompetencji prezydenta RP w zakresie:

- władzy ustawodawczej.....
- władzy wykonawczej.....
- władzy sądowniczej.....

Zadanie 21. (1 pkt)

Następujące wydarzenia ułóż w kolejności chronologicznej, zaczynając od najdawniejszego.

- A. Przyjęcie Polski do NATO.
- B. Zburzenie muru berlińskiego.
- C. Podpisanie traktatu z Maastricht.
- D. Wybór Karola Wojtyły na papieża.

1..... 2..... 3..... 4.....

Zadanie 22. (3 pkt)

Wyjaśnij krótko w jaki sposób proporcjonalna ordynacja wyborcza - bez wprowadzania klauzuli zaporowej, (progu wyborczego) wpływałaby na:

- reprezentatywność parlamentu.....
.....
.....
- stabilność władzy wykonawczej.....
.....
.....
- system partyjny.....
.....
.....

BRUDNOPIS